

Спогади колишнього малолітнього в'язня фашистського концтабору

„Мертва петля” с. Печери

Баришнікова Михайла Яковича

Я, Баришніков Михайло Якович, народився 29 квітня 1936 р. Мені було 5 років, коли почалася війна. Пам'ятаю, ми спали ще, коли у дворі пролунали гучні голоси і крики людей.

Моя мати вбігла в дім з криком, щоб ми швидко вставали, тому що німці всіх людей виганяють з будинків. Нас швидко одягли, а дітей у мами було четверо, я і три сестри. Не встигла мати одягтися, як в будинок увірвалися німці. Вони почали бити мою маму і старшу сестру прикладами і вигнали всіх у двір. Лунав плач, крики, десь гриміли постріли. Ми були дуже налякані, бо не знали, що це таке. Адже кілька днів тому було радісно і весело, а тут, не знаючи звідки, гримнула чорна хмара.

Я пам'ятаю йшов холодний дощ, а ми стояли роздягнуті, притиснувшись до матері і думали, що мати спасе нас від чорної чуми. Так нас всіх погнали кудись, але куди – ніхто не знав. Українці, які спостерігали цю страшну картину, плакали, жаліли, але допомогти нічим не могли, так як теж боялися німців. Пам'ятаю, біля нас стояла жінка з маленькою дитиною на руках. Підбігла пожила українка схопила дитину і втекла. Німець стукнув мою матір прикладом і мати спотикаючись повела нас зі всіма людьми. Ми всі мокрі, голодні йшли цілий день. Настала ніч. Десь далеко від нас горіло багаття. Раптом почувся постріл. Нам мати сказала, що когось розстріляли. Ми хотіли їсти, адже цілий день не мали ні крихти хліба в роті. Одні люди говорили, що нас ведуть на роботу, що дадуть нам пайок. Настав ранок. Німці почали нас всіх піднімати і гнати етапом далі. Пам'ятаю, що людей було дуже багато: і старики, і діти, і молоді. Я пишу і очі мені заливають сльози. Вся ця картина мого дитинства стоїть у мене перед очима.

Пам'ятаю, під вечір нас всіх пригнали в якийсь висотний „палац”. Кам'яний високий паркан, зверху колючий дріт, якась ріка дзюрчить. Ось тут і почалася наша „епопея”. Через деякий час ми узнали, що це табір смерті для євреїв. Звичайно, голод брав своє. Страх-страхом, а їсти хочеться. От і почали шукати лазівку, щоб вибратися звідси, побігти в ближнє село і що-небудь випросити. Так думали тисячі людей. Стало питання кому і як це зробити. Вибір впав на мене і старшу сестру. Багато людей лежало біля паркану на всьому подвір'ї, на площі, де тільки було вільне місце. Кожного дня приганяли все нових і нових полонених. Ми влаштувалися в підвалі, де протікала каналізація. Хоч дощ не лив на нас. Цілий день я зі старшою сестрою бродив навколо паркану, видивляючись лазівку. Біля самої річки Південний Буг ми її знайшли. Вночі ми вибралися з табору і зникли в нічній темряві. Ми вбігли в якийсь будинок і перше слово, яке ми могли сказати, це: „Дайте шматочок хліба”. Спасибі добрим людям. Нас нагодували, дали переодягнутися, обігріли. Господиня послала свою дочку до сусідки і принесла дві торби з продуктами. Пам'ятаю, господиня хотіла нас залишити в себе, але як же можна залишитися, коли там були голодна мати і сестри. Тепер стояло перед нами завдання, як проникнути знову в табір непоміченими. Діждалися ночі і тим же шляхом пробралися в табір. Яка була радість, коли нас мати побачила. Так йшли дні за днями, місяці за місяцями. Пам'ятаю ми з сестрою хотіли так-же вночі вибратися з табору, але нас впіймав поліцай. Ми лиш потім узнали, що це був старший поліцай Сметанський. Дуже

побивши сестру і мене, нас кинули в табір. Довго ми лежали після побоїв, у нас все боліло, але жити хотілося, і життя вимагало своє. Пам'ятаю, мою матір побили шомполами так, що чужі люди її ледве привели. Годували нас мамалигою з тирсою. Пам'ятаю, старі люди не могли винести тої роботи і їх там же пристрілювали. Пам'ятаю, взимку мертвих людей вивозили на санях і кидали, як колоди у велику яму, руки, ноги ламалися, дуже страшно все це згадувати. Такі муки тривали до 1944 року.

Пам'ятаю, розкрилися ворота і в табір в'їхали машини з німцями. Почали зганяти всіх людей в машини для відправки на розстріл, як раптом в'їхала машина з німцями і великою чорною собакою. Все відразу завмерло, все затихло. Ми зі страхом дивилися на все це, що творилося навколо нас. І той німець з собакою наказав всім повернутися назад, в табір, видно він був старший. З ним було багато німців і всі вони були в чорному. Це було вже весною 1944 року. Ми всі розбіглися хто куди, не знаючи, що робити. Але ранком наступного дня нас звільнили партизани, а ввечері зайшли війська. Виявляється, що німець з собакою і всі ті, що були з ним — партизани.

Так я зустрів радісний день звільнення із смертного німецького концтабору „Мертва петля”. Але старша сестра не дожила до перемоги, її вбили німці. Не забуду ніколи поліцаїв: Мельника, Сметанського, Григор'єва Василя та інших. Не забуду їх шомполів на своєму дитячому худому тілі.

Дякую всім українським людям, які, ризкуючи своїм життям, рятували євреїв. Якби не вони, нам би ніколи не вижити. Звичайно, здоров'я наше уже підірване, залишилися ми хворими і каліками, все це відбулося на нашому здоров'ї.

В О С П О М И Н А Н И Е

бывшего малолетнего узника фашистского концлагеря
"Мертвая петля" с.Печоры
БАРЫШНИКОВА МИХАИЛА ЯКОВЛЕВИЧА

Я, Барышников Михаил Яковлевич, родился 29 апреля 1936г. Мне было 5 лет, когда началась война. Помню мы спали еще, когда во дворе раздались громки голоса и крики людей. Моя мать вбежала в дом с криком, чтобы мы быстро вставали, потому что немцы всех людей выгоняют из домов. Нас быстро одели, а детей у мамы было четверо, я и трое сестер. Не успела мать одеться, как в дом ворвались немцы. Они начали избивать мою мать и старшую сестру прикладами и выгнали всех во двор. Слышался плач, крики, где-то гремели выстрелы. Мы были очень напуганы, так как не знали, что это такое. Ведь несколько дней тому было радостно и весело, а тут не зная откуда грянула черная туча. Я помню шел холодный дождь, а мы стояли раздетые прижавшись к матери и думали, что мать спасет нас от черной чумы. Так нас всех погна-ли куда-то, но куда никто не знал. Украинцы, которые наблю-дали эту страшную картину, плакали, жалели, но помочь ничем не могли, так как тоже боялись немцев. Помню около нас стояла женщина с маленьким ребенком на руках. Подбежавшая пожилая украинка схватила ребенка и убежала. Немец стукнул мою мать прикладом и мать спотыкаясь повела нас со всеми людьми. Мы все мокрые, голодные шли целый день. Настала ночь. Где-то далеко от нас польхал костер. Вдруг послышался выстрел. Нам мать сказала, что кого-то растреляли. Мы хотели кушать, ведь целый день во рту не имели и крошки хлеба. Одни люди говорили, что нас ведут на работу, что дадут нам паек. Наступило утро. Немцы начали всех подымать и гнать этапом дальше. Помню, что людей было очень много: и старики, и дети, и молодые. Я пишу и глаза мне заливают слезы. Вся эта картина моего детства стоит у меня перед глазами. Помню под вечер нас всех пригнали в какой-то высотный "дворец". Каменный высокий забор, сверху колючая проволока, какая-то река журчит. Вот здесь и началась наша "эпопея". Через некоторое время мы узнали, что это

лагерь смерти для евреев. Конечно голод брал свое. Страх-страхом, а кушать хочется. Вот и начали искать лазейку, чтобы выбраться отсюда, побежать в ближайшее село и что-нибудь выпросить. Так думали тысячи людей. Стал вопрос кому и как это сделать. Выбор пал на меня и старшую сестру. Много людей лежало возле забора во всем дворе, на площади, где только было свободное место. Каждый день пригоняли все новых и новых пленных. Мы устроились в подвале, где протекала канализация. Хоть дождь не лил на нас. Целый день я со старшей сестрой бродил вокруг забора, высматривая лазейку. Возле самой речки Южный Буг мы ее нашли. Ночью мы выбрались из лагеря и скрылись в ночной тьме. Мы вбежали в какой-то дом и первое слово, которое мы могли сказать это: "Дайте кусочек хлеба". Спасибо добрым людям. Нас накормили, дали переодеться, обогрели. Хозяйка послала свою дочь к соседке и принесла две торбы с продуктами. Помню хозяйка хотела нас оставить у себя, но как же можно остаться, когда там была голодная наша мать и сестры. Теперь стояла перед нами задача, как проникнуть опять в лагерь незамеченными. Дождались ночи и тем-же путем пробрались в лагерь. Какая была радость, когда нас мать увидела. Так шли дни за днями, за месяцами. Помню мы с сестрой котели так-же ночью выбраться из лагеря, но нас поймали полицей. Мы лишь потом узнали, что это был старший полицей Сметанский. Сильно избив сестру и меня, нас кинули в лагерь. Долго мы лежали после побоев, нас все болело, но жить хотелось, а жизнь требовала свое. Помню мою мать побили шомполами, что чужие люди ее еле привели. Кормили нас мамалыгой с опилками. Помню старые люди не могли вынести той работы и их там-же пристреливали. Помню зимой мертвых людей вывозили на санях и бросали, как бревна в большую яму, руки, ноги ломались, очень страшно все это вспоминать. Такое мученье тянулось до 1944 года.

Помню раскрылись ворота и в лагерь въехали машины с немцами. Начали сгонять всех людей в машины. для отправки на расстрел, как вдруг въехала машина с немцами и большой черной собакой. Все сразу замерло, все затихло. Мы со страхом смотрели на все это, что творилось вокруг нас. И тот немец с собакой приказал всем возвратиться обратно. в лагерь, видно он был старший. С ним было много немцев и все они

были в черном. Это было уже весной 1944 г. Мы все разбежались кто куда, не зная, что делать. Но утром следующего дня нас освободили партизаны, а вечером зашли войска. Оказывается, что немец с собакой и все те, что были с ним, партизаны. Так я встретил радостный день освобождения из смертного немецкого концлагеря "Мертвая петля". Но старшая сестра не дожидая до победы, ее убили немцы. Не забуду никогда полицаяв: Мельника, Сметанского, Григорьева Василия и других. Не забуду их шомполов на своем детском худом теле. Спасибо всем украинским людям, которые, рискуя своей жизнью, спасали евреев. Если бы не они, нам бы никогда не выжить. Конечно здоровье наше уже подорвано, остались мы больные и калеки, все это отразилось на наше здоровье.

Брат -

Мои адрес
287230
Винницкая обл.
Брацлав
ул. Шевченко 14
Т. 5-14-89